

Utgreiing om samfunnsansvar

Helse Førde februar 2025

INNHALDSLISTE

1.0 OPPBYGGING OG ARBEIDSMETODE	3
1.1 Lover og sentrale føringar for utgreiinga.....	4
2.0 OVERORDNA FUNN	5
3.0 SOSIALE TILHØVE	6
3.1 Menneskerettar og anstendige arbeidstilhøve	6
3.1.1 Innkjøp gjennom Sjukehusinnkjøp	6
3.1.2 Eigne innkjøp	7
3.1.3 Eigne byggeprosjekt	7
3.2 Medarbeidarar og mangfald.....	8
3.3 Pasient- og brukarinteresser	8
4.0 MILJØTILHØVE	9
4.1 Klima	9
4.2 Naturmangfald og økosystem	10
5.0 ØKONOMISKE TILHØVE	12
5.1 Økonomiske tilhøve i byggeprosjekt	13
6.0 STATUS HANDLINGSPLAN FOR 2024	14
7.0 OPPSUMMERING OG HANDLINGSPLAN FOR 2025.....	15
Vedlegg.....	17

1.0 OPPBYGGING OG ARBEIDSMETODE

Spesialisthelsetenesta har vedteke eit [felles rammeverk for samfunnsansvar](#). Rammeverket klargjer kva rammer og føringar som gjeld for området og korleis spesialisthelsetenesta arbeider med området. Rammeverket gjev ei oversikt over lovkrav i [regnskapslova](#), [likestillings- og diskrimineringslova](#) og [openheitslova](#) som helseføretaka skal rapportere på i utgreiing for samfunnsansvar. Denne utgreiinga omhandlar dei mest sentrale aktivitetane på området, ei skildring av vesentlege risikoområde som er avdekka og tiltak som er sette i verk eller planlagt sette i verk. Styre og administrerande direktør skal signere utgreiinga.

Utgreiinga er bygd opp etter strukturen i spesialisthelsetenesta sin *mal for redegjørelse samfunnsansvar*. Denne deler opp utgreiinga i tre delar som omhandlar sosiale tilhøve (people), miljøtilhøve (planet) og økonomiske tilhøve (profit) som er dei tre pilarane i berekraftstenking. Gjennom eigarskapsmeldinga ([Meld. St. 6, 2022-2023](#)) stiller staten forventningar til at statlege verksemdar skal vere leiande i arbeidet med ansvarleg verksemd. Det er forventa at verksemdene har ambisjonar, mål og strategiar innanfor dei tre pilarane (figur 1).

Figur 1: Staten sine forventningar til selskapa (Meld. St. 6, 2022-2023).

Vi må sjå utgreiinga i samanheng med vedlegget der OECD sitt verktøy, *ansvarskompasset*¹, er fylt ut og modifisert:

- Arkfana *pasient- og brukarinteresser* (opphavleg *forbrukarinteresser*) er skrive om for å passe til sjukehusdrift.
- Arkfana *naturrisiko* er lagt til ekstra i dokumentet.

Vi har funne risikoområda i Helse Førde ved å gjennomføre aktsemdvurdering. Dette inneber å fylle ut ansvarskompasset. Spørsmål i ansvarskompasset der vi scorar 3 eller lågare, blir definerte som risikoområde vi arbeider vidare med. I tillegg har vi kartlagt og vurdert risikoen ved egne

¹ [Ansvarlighetskompasset – et nyttig verktøy – Ansvarlig Næringsliv \(responsiblebusiness.no\)](#)

innkjøp. Til slutt i dokumentet viser vi status for handlingsplanen frå 2024 og avsluttar med å samle avdekka risikoområde med planlagde tiltak, dette utgjer handlingsplan for 2025 på området samfunnsansvar.

I år er det tredje gang vi gjennomfører aktsemdvurdering i Helse Førde. Det har i år vore gjennomført møte med:

- Økonomidirektør
- Konsulent frå rekneskap, Økonomiavdelinga
- Direktør for drift og eigedom
- Direktør for Fag og utviklingsavdelinga (FAU)
- Seksjonsleiar kvalitet og pasienttryggleik, FAU
- Rådgjevar HR

Rådgjevar for samfunnsansvar har utarbeidd utgreiinga i samarbeid med direktør for FAU med bakgrunn i innspela frå møta.

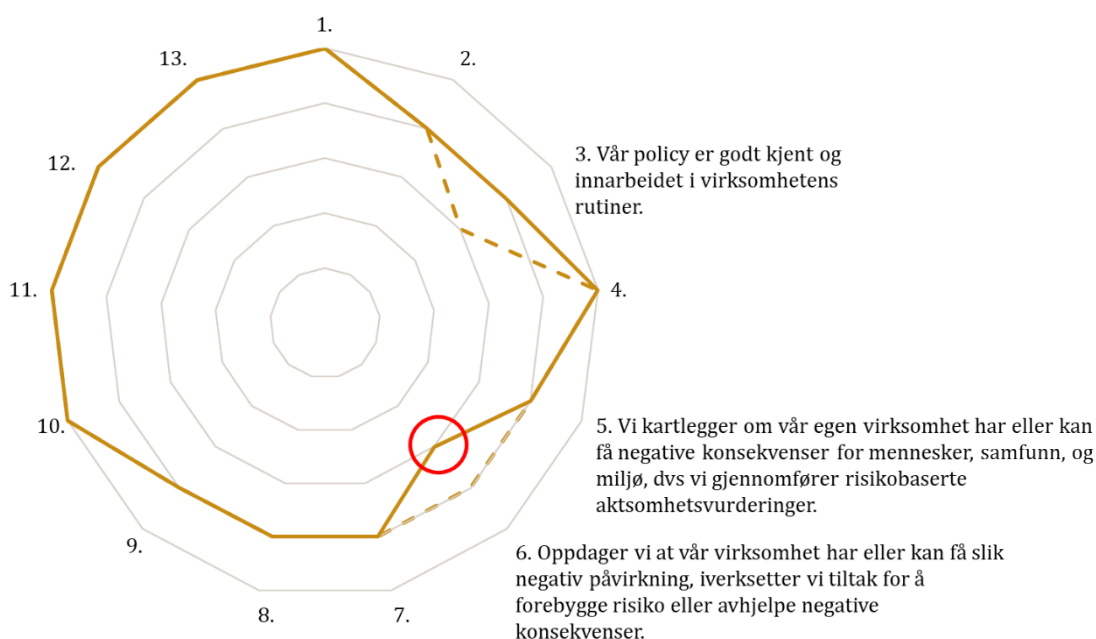
Den delen av utgreiinga som omfattar medarbeidarar og mangfald vert i Helse Førde og resten av Helse Vest dekkja gjennom eiga utgreiing på området, *årleg melding om likestilling, inkludering og mangfald*.

1.1 Lover og sentrale føringar for utgreiinga

- *Openheitslova § 4 og 5*
- *Likestillings- og diskrimineringslova § 26*
- *Rekneskapslova § 3-3*
- *Felles klima og miljømål for spesialisthelsetenesta*
- *Standard for klima og miljø i byggeprosjekt (Sjukehusbygg)*
- *Eigarskapsmeldinga, stortingsmelding 6 (2022-2023)*

2.0 OVERORDNA FUNN

Figur 2 viser Helse Førde sitt radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *overordna*. Vi gjorde eit funn som omhandlar mangelfull måloppnåing innanfor miljøstyring og dette kan mellom anna skuldast at vi ikkje har klart å prioritere nok midlar til gjennomføring av klimatiltak. I fjor rapporterte vi om at *Spesialisthelsetenesta sitt rammeverk for samfunnsansvar* ikkje var godt nok kjent i organisasjonen. Dette punktet er no justert slik at det ikkje lenger er rekna som eit risikoområde etter gjennomføring av tiltak i handlingsplan for 2024.

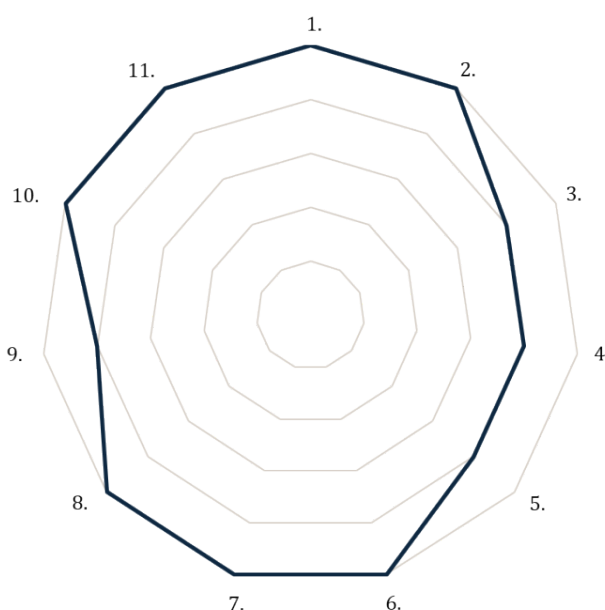
Figur 2: Radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *overordna*. Stipla linje viser score for 2023 og heiltrekt linje viser score for 2024.

Risikoområde	Tiltak
1. Gjennom fleire år med rapportering i klimarekneskap og miljøstyring kan vi ikkje vise til reduksjon i klimagassutslepp. Vi har ikkje klart å prioritere nok midlar til gjennomføring av klimatiltak.	1a. Utarbeide ein langsiktig plan for energitiltak fram mot 2030. 1b. Integrere eit klimabudsjett som del av den økonomiske langtidsplanen.

3.0 SOSIALE TILHØVE

3.1 Menneskerettar og anstendige arbeidstilhøve

Figur 3 viser Helse Førde sitt radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *menneskerettar*. I regi av Sjukehusinnkjøp vert det gjennomført aktsemdvurderingar som også omfattar store delar av dei innkjøpa Helse Førde gjennomfører (nasjonale og regionale innkjøps- og rammeavtaler). I fjor og i år er det ingen punkt som har peika seg ut som risikoområde. I arkfana i ansvarskompasset scorar vi ikkje 3 eller under på nokon av spørsmåla, men gjennom kartlegginga av eigne innkjøp såg vi at det var behov for oppfølging av nokre av våre leverandørar og dette vert presentert som risikoområde i kapittel 3.1.2.

Figur 3: Radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *menneskerettar*.

3.1.1 Innkjøp gjennom Sjukehusinnkjøp

Sjukehusinnkjøp har som oppgåve å forhandle innkjøpsavtalar på vegner av alle helseføretaka i Noreg. I 2024 har det vorte utvikla ein rapport, *KPI avtalelojalitet*, som vert tilgjengeleg tidleg 2025. Målet med rapporten er å enkelt vise om transaksjonar er knytt til avtaler eller ikkje. Vi ser at store delar av Helse Førde sine innkjøp vert gjort gjennom avtalar som er forhandla fram av Sjukehusinnkjøp. For innkjøp gjort gjennom avtalane til Sjukehusinnkjøp, er det dei som har ansvar for å ta i vare menneskerettar og anstendige arbeidstilhøve i leverandørkjeda. Sjukehusinnkjøp har vedteke ein policy for samfunnsansvar og gjennomfører aktsemdvurderingar. Gjennom risikovurderingar kartlegg Sjukehusinnkjøp leverandørar og

varekategoriar med høg risiko, og følgjer desse opp (for nærare utgreiing, sjå [Sjukehusinnkjøp sine internettsider om berekraft](#)). Det er etablert kommunikasjonslinjer mellom Sjukehusinnkjøp og Helse Førde i samsvar med inngått samarbeidsavtale. Helse Førde sitt ansvar er å følgje opp i samsvar med inngått samarbeidsavtale.

3.1.2 Eigne innkjøp

Eit mindretal av innkjøpa i Helse Førde blir gjort utan at det føreligg inngått avtale, og det blir jobba med å redusere denne delen ytterlegare. I samsvar med anskaffingsregelverket kan vi gjennomføre kjøp under visse nivå utan å lyse ut konkurranse og involvere Sjukehusinnkjøp. Helse Førde kan då gjennomføre kjøpet på eiga hand. Ofte blir slike kjøp gjort frå leverandørar kor det på andre område føreligg avtalar, altså leverandørar som vert følgde opp av Sjukehusinnkjøp i samsvar med risikovurderingar. Det er likevel ein del kjøp frå leverandørar som ikkje er gjenstand for oppfølging av Sjukehusinnkjøp, og det er oppretta prosedyre for gjennomføring av aktsemdvurderingar i Helse Førde. Denne skildrar mellom anna korleis ein skal gjennomføre risikokartlegging av eigne innkjøp. Kartlegginga viser, i år som tidlegare år, at vi har nokre leverandørar utan avtalefesta oppfølging av leverandørkjede og utan offentleg tilgjengeleg etiske retningslinjer.

Risikoområde:	Tiltak:
2. Kartlegging av eigne innkjøp avdekka at vi har nokre leverandørar utan avtalefesta oppfølging av leverandørkjede og offentleg tilgjengeleg etiske retningslinjer	2. Etablere avtaler for aktuelle produkt/tenester etter funn frå kartlegginga av eigne innkjøp.

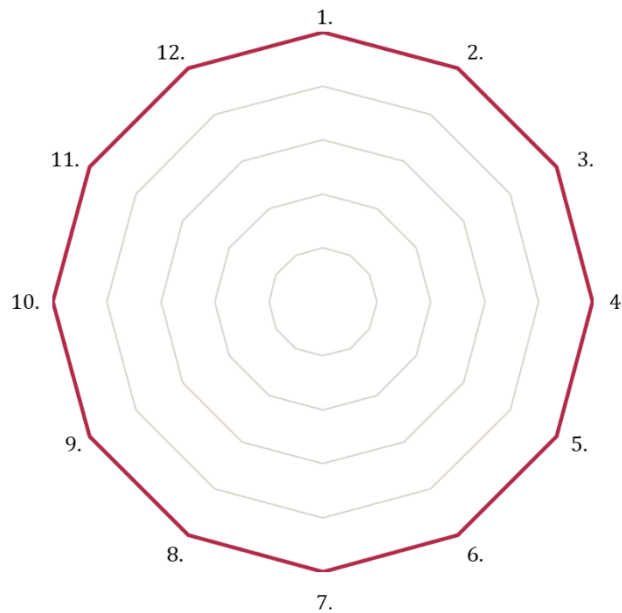
3.1.3 Eigne byggeprosjekt

Helse Førde legg vekt på å ivareta menneskerettar og anstendige arbeidstilhøve i byggeprosjekt.

Saman med Veidekke Entreprenør AS har Helse Førde bygd Livabygget som vi flytta inn i august 2024. Veidekke er engasjert som totalentreprenør, men har delentrepriser med underleverandørar frå ulike fag. Veidekke har tydelege etiske retningslinjer for [eiga verksemd](#) og for [leverandørane sine](#). Dei stiller krav til leverandørane som inngår i avtalar og prekvalifiseringar og gjennomfører revisjonar for å kontrollere om krava blir oppfylt. Skatteetaten har i år som i fjor hatt tilsyn på byggeplassen utan merknadar.

3.2 Medarbeidarar og mangfald

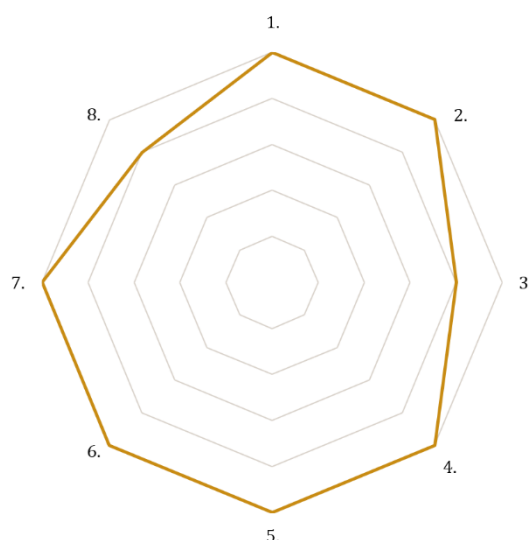
I Helse Førde er dette området gjort greie for i eiga rapportering, «Likestilling, inkludering og mangfald». Figur 4 viser Helse Førde sitt radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *syssetting*. I denne arkfana scorar vi ikkje 3 eller under på nokon av spørsmåla. Vi presenterer av den grunn heller ingen risikoområde eller tiltak.

Figur 4: Radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *syssetting*.

3.3 Pasient- og brukarinteresser

Det blir i Helse Førde arbeidd aktivt med verksemdstyring og fokus på kontinuerleg forbetring. Vi har ein eigen seksjon for kvalitet og pasienttryggleik som mellom anna driftar klage- og prosedyresystem samt system for melding av uønska hendingar. Føretaket har dei siste åra hatt eit aukande fokus på arbeidet med informasjonssikkerheit, spesielt etter Riksrevisjonen sin rapport *Undersøkelse av helseforetakenes forebygging av angrep mot sine IKT-systemer* som blei offentleggjort i 2020. Dette har blant anna resultert i ein regional handlingsplan for informasjonstryggleik, i tillegg til at informasjonstryggleik var eit av topp 5 risikoområde i ein periode fram til april 2024. Figur 5 viser Helse Førde sitt radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *pasient- og brukarinteresser*. I denne arkfana scorar vi ikkje 3 eller under på nokon av spørsmåla. Vi presenterer av den grunn heller ingen risikoområde eller tiltak.

Figur 5: Radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *pasient- og brukarinteresser*.

4.0 MILJØTILHØVE

4.1 Klima

Gjennom eit miljøstyringssystem etter ISO 14001 arbeider Helse Førde strukturert med;

- kartlegging og risikoidentifisering
- utarbeiding av mål og handlingsplanar med både overordna og avdelingsvise tiltak
- fokus på kontinuerleg forbetring

Spesialisthelsetenesta har vedteke felles mål for å redusere klimagassutsleppet og har utarbeidd indikatorar for å følgje opp måla. Hovudmålet er at vi skal redusere klimagassutsleppa med 40 prosent innan 2030. Resultat for alle helseføretak er tilgjengeleg i helseføretaka sine rapportportalar² og er publisert på Helse Førde sine nettsider gjennom *Spesialisthelsetenesta sine rapportar om samfunnsansvar*³. Klimagassutsleppa til Helse Førde har vore nokså stabile med unntak av ein nedgang i pandemiåra 2020-2022.

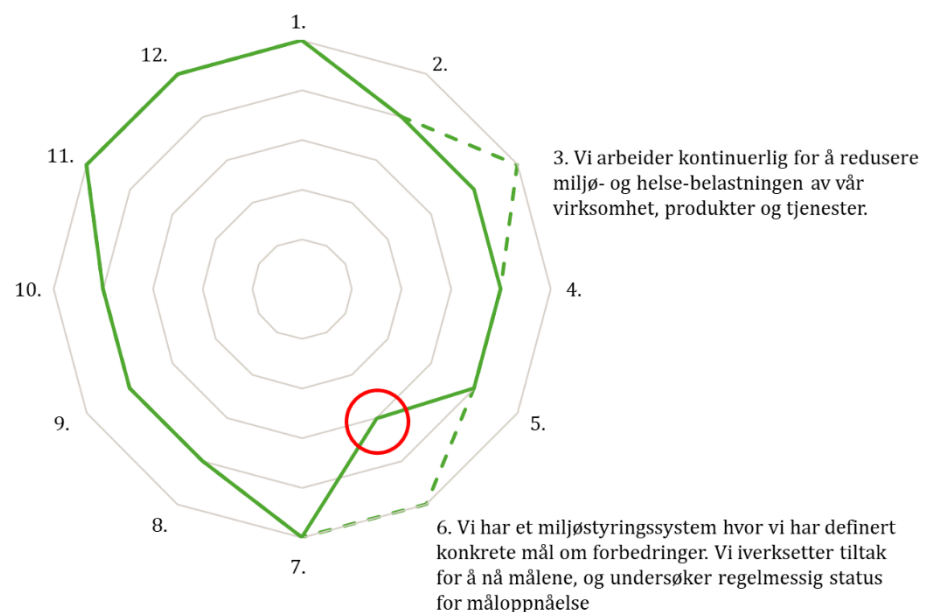
Helse Førde er representert med rådgjevar for miljø og samfunnsansvar inn i eit regionalt nettverk saman med Helse Vest og dei andre helseføretaka i Helse Vest. Representant frå Helse Vest sit også i det nasjonale samarbeidsutvalet for samfunnsansvar. Desse samarbeidsarenaene

² [Microsoft Power BI](#) – Spesialisthelsetenesta si rapportering på klima- og miljøindikatorar.

³ [Samfunnsansvar - Helse Førde HF \(helse-forde.no\)](#)

gjør det lettere for Helse Førde å holde seg oppdaterte på endringer i lovverk, føringar og innovative løysingar.

Figur 6 viser Helse Førde sitt radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *klima og miljø*. I utgreiinga for 2023 var det ingen punkt som peika seg ut som risikoområde. I år peikar vi på eitt risikoområde som vi også viser til under den overordna vurderinga i kapittel 2. Gjennom fleire år med rapportering manglar vi nedgang i klimagassutsleppa. Risikoområde og tiltak er presentert i kapittel 2.

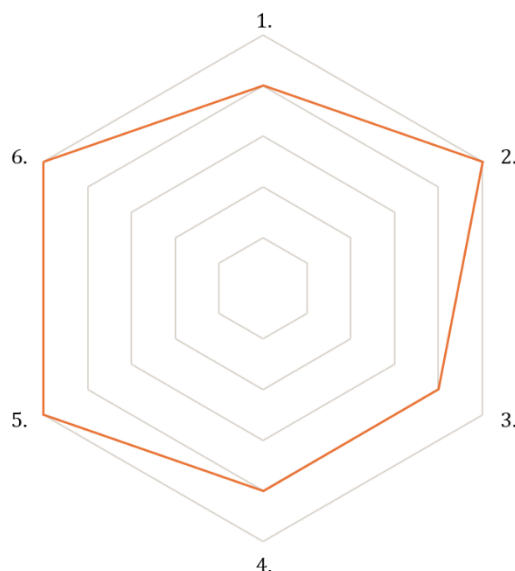

Figur 6: Radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *klima og miljø*. Stipla linje viser score for 2023 og heiltrekt linje viser score for 2024.

4.2 Naturmangfald og økosystem

Gjennom overordna ROS-analyser for Helse Førde ser vi mellom anna på konsekvensar av eksterne hendingar som ekstremvêr, naturhendingar og svikt i kritisk infrastruktur. Ut frå dette er det utarbeidd tiltak og beredskapsplanar. Området blir vurdert til å vere godt tatt i vare i beredskap og bygg. Dei tekniske avdelingane nyttar seg av NVE og kommunane sine kart for flaum, og ras. I samband med utbygginga av Nye Førde sjukehus vart sett opp flaumvollar som er med på å sikre store delar av bygningsmassen. Også ved Nordfjord sjukehus har det vorte gjort tiltak for å sikre bygningsmassen. Det er mellom anna gjort tiltak ved nærliggjande elv for å sikre at overskotsvatn ikkje renn inn på sjukehusområdet. Enkelte av bygningane ved Nordfjord sjukehus står på leirgrunn. Geologar har vurdert grunntilhøva, og bygningane er sette opp på spesielt

fundament. Figur 7 viser Helse Førde sitt radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *naturrisiko*. Sjølv om vi i fjor ikkje scora 3 eller lågare såg vi at det var manglande dokumentasjon knytt til arbeidet som var gjort med naturrisikovurderingar, og tok difor dette med som risikoområde. Arbeidet med å samle informasjonen og prosessar rundt naturrisikovurderingar er i gang, men ikkje ferdigstilt. Risikoområdet blir difor vidareført i handlingsplan for 2025.

Figur 7: Radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *naturrisiko*.

[Standard for klima og miljø i sjukehusprosjekt](#) som Sjukehusbygg har utarbeidd, har definert miljømål for byggeprosjekt (nybygg og rehabilitering). Desse seier mellom anna at ein ikkje skal velje lokalisering for nye sjukehus som er ugunstig for klima og miljø og dermed også lokalmiljøet. Ved utbygging av Nye Førde sjukehus og nytt psykiatribygg ved Nordfjord sjukehus har bygga vorte sett opp på eksisterande sjukehusområde. Standarden frå Sjukehusbygg vart vedteke av styret i Helse Vest i desember 2021 og har såleis ikkje påverka pågåande kontraktar, men vil bli nytta som styringsdokument inn mot nye arbeid.

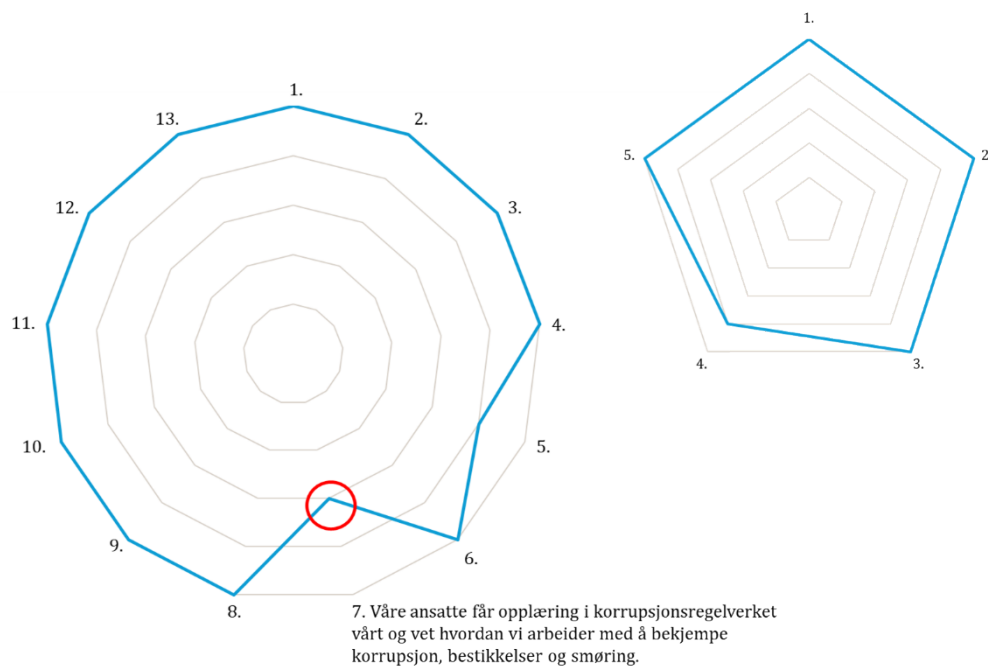
Risikoområde:	Tiltak:
3. Manglande dokumentasjon knytt til naturrisiko for eigne bygg.	3. Samle og arkivere informasjon om arbeidet med naturrisikovurderingar for eigne bygg.

5.0 ØKONOMISKE TILHØVE

Helse Vest og Helse Førde har overordna rammeverk for samfunnsansvar, rammeverk for verksemdstyring og etiske retningslinjer som ligg til grunn for å førebygge økonomisk kriminalitet og antikorupsjon.

Sjuehusinnkjøp inngjekk i 2023 nye bransjeavtaler med bransjeforeininga for legemiddelindustrien og bransjeforeininga for medtek og lab (Melanor). Desse avtalene styrer mellom anna korleis leverandørane skal opptre i kontakt med fag i føretaka og korleis kommunikasjon skal skje på ein fagleg, effektiv og etisk korrekt måte.

Fleire av punkta i ansvarskompasset under arkfana *konkurranse og skatt* (sjå figur 8) er rekna som ikkje relevante og fylt ut med «Stemmer helt (5)». Vi gjorde eit funn som omhandlar opplæring i korrupsjonsregelverket. Dette punktet vart presentert som risikoområde også tidlegare år (merka med raud sirkel i figur 8), men vi ynskjer likevel å arbeide vidare med denne risikoen.

Figur 8: Radardiagram frå ansvarskompasset, arkfane *antikorupsjon* (til venstre) og *konkurranse og skatt* (til høgre).

Risikoområde:	Tiltak:
4. Kunnskap om korleis antikorrupsjon er relevant i vår verksemd er truleg for lite kjent.	4a. Skaffe tilgang til Helse Sør-Øst sitt e-læringskurs og gjere dette tilgjengeleg for tilsette i Helse Førde. 4b. Implementere økonomi og etiske retningslinjer som ein del av ILUP. 4c. Legge til rette for å tilby ein-til-ein introduksjon for nytilsette leiarar med innkjøp.

5.1 Økonomiske tilhøve i byggeprosjekt

Alle firma som er inne på byggeplass, er av Helse Førde pålagt å signere samarbeidsavtale med Skatteetaten om innsyn og krysskopling av alle offentlege register. Skatteetaten mottok kvar månad mannskapslistar frå byggeplassen og kryssjekkar arbeidstakarar og firma som er innom.

6.0 STATUS HANDLINGSPLAN FOR 2024

Tabellen under viser handlingsplanen for 2024 med status for arbeidet med tiltaka.

Risikoområde:	Tiltak:	Status februar 2025:
1. Endringar og innføring av nye rammeverk tek tid å integrere. Policyen knytt til samfunnsansvar er godt innarbeidd i Helse Førde sine rutinar, men kan truleg bli betre kjent blant medarbeidarane.	1a. Større revidering av e-læringskurs som er obligatorisk for alle tilsette: endring frå Ytre miljø til Samfunnsansvar. 1b. Lage og publisere informasjonsmateriell til intranett.	1a. Revidering av e-læringskurset er i gang, og er planlagt ferdig i veke 22. 1b. Intranettsidene for samfunnsansvar er oppdaterte.
2. Kartlegging av eigne innkjøp avdekka at vi har nokre leverandørar utan avtalefesta oppfølging av leverandørkjede og offentleg tilgjengeleg etiske retningslinjer.	2. Etablere rammeavtaler for aktuelle produkt/tenester etter funn frå kartlegginga av eigne innkjøp.	2. Behova for etablering av avtaler er meldt inn til Sjukehusinnkjøp. Fleire avtaler er etablerte. Det er gjort nye funn i kartlegginga for 2024, så tiltaket blir vidareført i handlingsplan for 2025.
3. Manglande dokumentasjon knytt til naturrisiko for eigne bygg.	3. Samle og arkivere informasjon om arbeidet med naturrisikovurderingar for eigne bygg.	3. Prosessen med naturrisikovurdering og innsamling av informasjon er i gang, men ikkje ferdigstilt og tiltaket blir med vidare inn i 2025 for å sikre ferdigstilling.
4. Kunnskap om korleis antikorrupsjon er relevant i vår verksemd er truleg for lite kjent.	4a. Lage og publisere informasjonsmateriell til intranett (dilemmasirkel). 4b. Spele inn forslag om at det obligatoriske e-læringskurset <i>Klima og miljø</i> snart <i>Samfunnsansvar</i> inkluderar dilemmasirkelen.	4a/4b. Jobbar med å få tilgang til Helse Sør-Øst sitt nye e-læringskurs om etiske retningslinjer. Risiko blir vidareført i handlingsplan for 2025 med nye tiltak.

7.0 OPPSUMMERING OG HANDLINGSPLAN FOR 2025

Tabellen under samlar risikoområda som er oppdaga gjennom vurderingane av aktsemd. Vi presenterer tiltak for å avbøte risiko, kven som er ansvarlege for å gjennomføre tiltak og resultat føretaket har oppnådd eller ventar å oppnå med tiltaket. Tabellen utgjer Helse Førde sin handlingsplan på området samfunnsansvar for 2025.

Risikoområde:	Tiltak:	Resultat/forventa resultat:	Ansvarleg (a)/ utførar (u):
1. Gjennom fleire år med rapportering i klimarekneskap og miljøstyring kan vi ikkje vise til reduksjon i klimagassutslepp. Vi har ikkje klart å prioritere nok midlar til gjennomføring av klimatiltak.	1a. Utarbeide ein langsiktig plan for energitiltak fram mot 2030. 1b. Integrere eit klimabudsjett som del av den økonomiske langtidsplanen.	Sikre at klima- og miljøtiltak vert tilstrekkeleg prioritert økonomisk.	a: Økonomidirektør / direktør for drift og eigedom u: Direktør for drift og eigedom, rådgjevar miljø og samfunnsansvar
2. Kartlegging av eigne innkjøp avdekka at vi har nokre leverandørar utan avtalefesta oppfølging av leverandørkjede og offentleg tilgjengeleg etiske retningslinjer	2. Etablere avtaler for aktuelle produkt/tenester etter funn frå kartlegginga av eigne innkjøp.	Vil bidra til at Helse Førde/ Sjukehusinnkjøp kan avtalefeste at leverandørane opptrer ansvarleg.	a: Økonomiavdelinga u: Økonomiavdelinga
3. Manglande dokumentasjon knytt til naturrisiko for eigne bygg.	3. Samle og arkivere informasjon om arbeidet med naturrisikovurderingar for eigne bygg.	Avdekke manglar i risikovurderingane og sørgje for at informasjonen er tilgjengeleg for føretaket og andre interessentar.	a: Direktør drift og eigedom u: Rådgjevar miljø og samfunnsansvar/tekniske sjefar

4. Kunnskap om korleis antikorrupsjon er relevant i vår verksemd er truleg for lite kjent.	4a. Skaffe tilgang til Helse Sør-Øst sitt e-læringskurs og gjere dette tilgjengeleg for tilsette i Helse Førde. 4b. Implementere økonomi og etiske retningslinjer som ein del av ILUP. 4c. Legge til rette for å tilby ein-til-ein introduksjon for nytilsette leiarar med innkjøp.	Auka kjennskap til og fokus på antikorrupsjon blant Helse Førde sine leiarar og medarbeidarar.	a: Økonomiavdelinga og direktør FAU u: Rådgjevar miljø og samfunnsansvar og økonomiavdelinga
---	--	---	--

Vedlegg

1. Ansvarskompasset Helse Førde 2024